

SAKSFRAMLEGG

Innspill til strategisk fond for 2020

Innstilling til vedtak:

- Fakultetsstyret gir sin tilslutning til å utarbeide innspill til strategisk fond basert på de mulighetene som er presentert i saksframlegget, og med de momenter som framkom i diskusjonen.
- Dekanen får fullmakt til å vurdere innspill og ideer som kommer opp fram mot fristen 15.mai

Begrunnelse:

Saken gjelder

Fakultetene har frist til å melde inn satsinger til strategisk fond (UiT sentralt) 15. mai. BFE har startet denne prosessen og presenterer her foreløpige innspill for fakultetsstyret for drøfting av retningsvalg og prioriteringer. Satsingene vil måtte sees i sammenheng med budsjett 2020.

Bakgrunn og sammenheng med andre prosesser

Universitetsstyret fordeler 4,5 % av samlet budsjett til strategiske satsinger. En andel av disse midlene finansierer virkemidler som Aurora centres og tverrfakultære tematiske satsinger som har sin egen søknadsprosess og besluttes basert på ekstern evaluering. I tillegg fordeles de strategiske midlene basert på innspill fra fakultetene. Innspillene skal være forankret i UiT og fakultets strategi, og være knyttet til ett eller flere av kjerneområdene forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Strategisk fond gir finansiering i inntil 3 år.

For 2019-budsjettet var innspill til strategiske midler en flerstegsprosess med en frist om våren (innspill til permanent endring av basis), og en om høsten (innspill med begrenset varighet), samt

en egen prosess for infrastruktur (utstyrsmidler). For 2020 er dette endret med én felles frist 15.mai 2019. For budsjettarbeidet på fakultetene er dette en klok endring, da dette vil innebære at vi vet hvilke satsinger vi har finansiering til i god nok tid til å se det i sammenheng med fakultetets budsjett. Samtidig gir det oss dårligere tid sammenlignet med den prosessen vi hadde lagt opp til. Det er i denne sammenheng to momenter som er verdt å nevne:

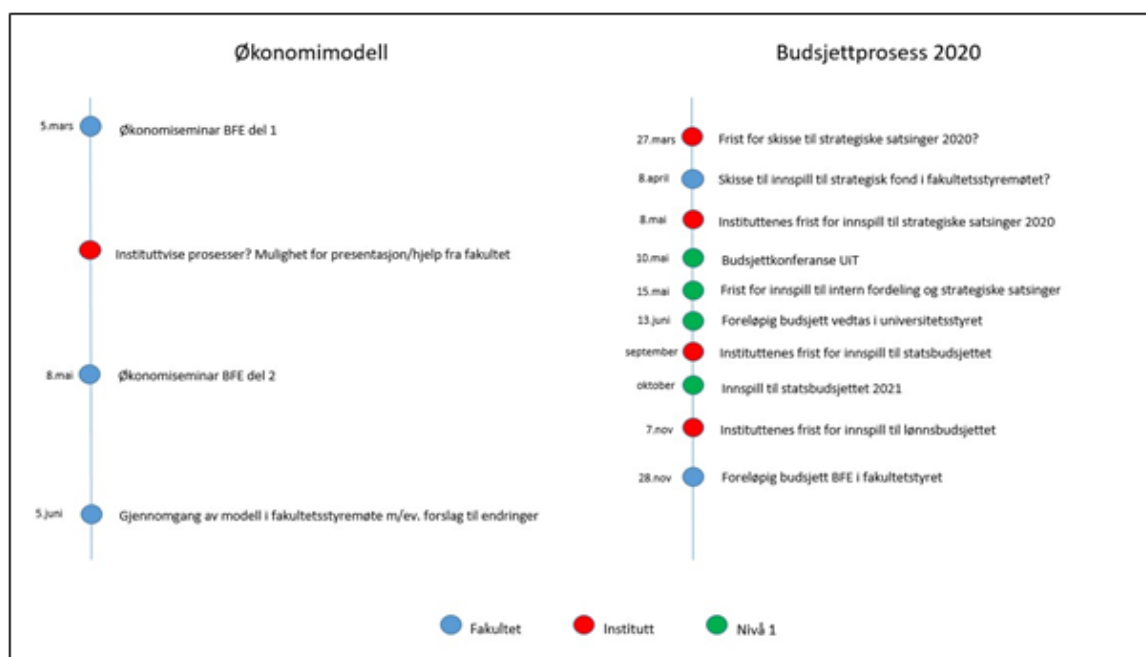
1. Sammenhengen mellom sentralstyrt finansiering av strategiske satsinger og fakultets økonomimodell.

Fakultet- og instituttledelse holder på med en gjennomgang av fakultetets økonomimodell. Kombinasjonen av felles lønnsbudsjett og avsetninger på et akseptabelt nivå, gjør at dynamikken i budsjettendringer er annerledes på BFE enn på andre fakulteter. Sentralt i diskusjonen er om resultatbaserte midler videreføres på en hensiktsmessig måte, og hvordan vi best kan koble strategiske og midlertidig finansierte satsinger med «vanlige» behov i kjernevirksomheten. Det forberedes sak til fakultetsstyret om dette til junimøtet. Den opprinnelige planen var å ha dette som grunnlag for innspillene til strategisk fond til høsten. Endringene i tidslinjene gjør at vi må kjøre prosessene parallelt i stedet for sekvensielt.

2. Forankring i fagmiljøene

Innspill til strategisk fond er ikke utformet som en søknadsprosess med egen evaluering, og er heller ikke tiltenkt som direkteinnspill fra fagmiljøene. Det er fakultetene som kommer med sine innspill basert på strategi og eget budsjett. Ved BFE kommer likevel de innspillene vi har til strategiske satsinger «nedenfra» via instituttene. Vi har fått noen tilbakemeldinger på at prosessen er for lite kjent i fagmiljøene og etterspørsel etter bredere medvirkning. Dette er et instituttanliggende, og aktualiseres også i forbindelse med UiT sin prosess med å forbedre ordninger for styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 (jf. orienteringssak). Det er fakultetsledelsen sin vurdering at det er viktig å gi instituttene tilstrekkelig tid til å komme med innspill basert på dialog og prosess ved egen enhet.

Fakultetsledelsen har derfor lagt opp til følgende prosess og tidsfrister for økonomimodell og budsjettarbeid for 2020:

Av denne grunn presenteres det skissemessige muligheter for områder og satsinger som fakultetet vurderer å løfte til strategisk fond. Instituttene har endelig frist 8.mai. Dette innebærer at det vil kunne komme opp ideer og muligheter som ikke omtales her.

Etter avtale med Universitetsdirektøren spilles fakultets forslag og ønsker knyttet til finansiering av nytt kystfartøy sammen med innspill til strategisk fond, selv om dette trolig blir finansiert med andre midler.

Som nevnt over, vil midler til infrastruktur også fordeles via strategisk fond og ikke via nøkkelfordeling som ved tidligere år. For søknader til infrastruktur vil det være krav til egenfinansiering på 0, 25 eller 50 % basert på kriterier blant annet knyttet til avsetningsnivå, og utstyret må koste min 1,5 millioner kr. Fakultetet har i skrivende stund ikke mottatt endelig presisering av kriterier.

Mulige satsingsområder

Prosjektene er nummerert av hensyn til struktur, og er ikke uttrykk for en foreløpig prioritering.

1. 21st century skills i studieprogrammene

Fagmiljøene på alle instituttene har de siste årene på ulike måter jobbet med studentaktiv læring og utvikling av «21st century skills» (transversale/generelle ferdigheter) i studieprogrammene. Dette var blant annet sentralt i etableringen av High North Academy for forskerutdanningen, for studiepoenggivende praksis og idegeneratoren. 21st century skills er også gjennomgangstema i en rekke SAKS-prosjekter og i søknader om utviklingsmidler fra UiT og DIKU, samt i søknad om senter for fremragende utdanning. Kritiske suksessfaktorer for at dette skal lykkes er systematisk arbeid med programdesign, oppbygging av emner og utvikling av kompetansen til undervisere. Det krever dedikert arbeid på flere nivåer, og krever større kapasitet enn finansiering fra mindre prosjekter gir. Fakultetet vurderer derfor å fremme et forslag om finansiering av et prosjekt som sikrer videreføring av mange vellykkede delprosjekter, og som samtidig er bærekraftig med tanke på utnyttelse av undervisnings- og utviklingsressurser. Prosjektet vil koble sammen arbeid med utvikling av ferdigheter og utdanningskvalitet med utarbeidelse av pedagogiske mapper, merittertprosjekter, studielederroller og undervisningsgrupper.

Satsingen svarer til Drivkraft i nords fokus på engasjerende og aktuelle utdanninger, herunder utvikling og bruk av nye pedagogiske virkemidler og læringsfremmende teknologier, samt inkludering av innovasjon og entreprenørskap i alle studieprogrammer og at studenter kommer i kontakt med arbeidslivet gjennom studietiden. Budsjettet vil primært omfatte lønnsmidler og noe investering i lettere utstyr. Prosjektet vil ha en betydelig egeninnsats i form av arbeidstimer.

2. Livslang læring

Kunnskapsdepartementet har i tillegg til utdanningskvalitet stort fokus på livslang læring i sine siste meldinger. Dette henger sammen med etterspørsel etter kompetanse i arbeidslivet, høyere levealder og relativt færre arbeidstakere. Tilnærmingen fra regjeringen er å legge bedre til rette for livslang læring, noe som blant annet innebærer etter- og videreutdanning, samt tettere samarbeid mellom akademia og næringsliv for å påse at det er samsvar mellom kunnskaps- og kompetansebehov og det universitetene leverer. BFE svarer på dette, blant annet gjennom å tilby etter- og videreutdanning i form av fleksibiliserte årsheter og erfaringsbaserte mastere (i tillegg til

ordinære studietilbud og forsknings- og formidlingsaktivitet). Det er behov for å videreutvikle disse tilbudene, og fakultetet vurderer derfor å fremme et prosjekt med dette som fokus. Prosjektet vil ha flere underprosjekter, herunder bedre tilrettelegging for fleksibilisert utdanning, samt å sikre at etter- og videreutdanningstilbud ikke blir for like ordinære bachelor og masterprogram, men i bedre grad samsvarer med den kompetansen studentene har og ønsker å videreutvikle. Prosjektet vil også inkludere en tyngre satsing på samarbeid med næringslivet inklusive digitale plattformer og ulike typer møteplasser som for eksempel campusvise næringslivssummits, for å legge til rette for tettere samarbeid med arbeidslivet.

Satsingen svarer til Drivkraft i nords fokus på å legge til rette for fleksible og nettstøttede undervisningsformer, at studietilbudene utvikles i dialog med studenter, samfunns- og arbeidsliv og at studenter knytter livslange bånd til universitetet. Budsjettet vil primært omfatte lønnsmidler og noe investering i lettere utstyr. Prosjektet vil ha en betydelig egeninnsats i form av arbeidstimer.

3. Hav- og kystforvaltning

Økt aktivitet i hav- og kystområder, miljøkonsekvenser og klimaendringer understreker behovet for en mer helhetlig forvaltning av hav og kystsoner. Store deler av fagmiljøene ved BFE er solide bidragsyttere til dette gjennom grunnforskning, store prosjekter og utdanning av relevante kandidater. Det er behov for å styrke vår infrastruktur og kompetanse for fortsatt å være ledende på dette området. Fakultetet har derfor vært tydelig på behovet for et nytt kystfartøy til erstatning for Johan Ruud. Som et ledd i denne anskaffelsen vurderer fakultetet å fremme et større prosjekt. Dette vil omfatte anskaffelser av utstyr til tråling på det nye fartøyet, samt autonome plattformer for bærekraftig og framtidsrettet bruk innen forskning og miljøovervåking. Satsingen vil også innebære investering i teknologiske løsninger som gjør det mulig å bedre integrere oseanografisk kompetanse i aktuelle studieprogrammer. Dette er etterspurt fra samarbeidspartnere som Havforskningsinstituttet og Norsk polarinstitutt.

Satsingen svarer til drivkraft i nords tematiske fokus på bærekraftig bruk av ressurser i kombinasjon med teknologi og (energi), klima og miljø. Satsingen svarer også til ambisjoner om å ha ledende og dristige fagmiljøer og en forskningsinfrastruktur som legger til rette for dette. Det antas at satsingen eller deler av den vil være i samarbeid med andre fakulteter, fortrinnsvis NT-fak, men også andre fakulteter. Budsjettet vil ha en betydelig andel investeringer og utstyr. Det vil også være fornuftig å styrke den oseanografiske kompetansen med en førstestilling i tråd med budsjettinnspill (FS 3-19) samt prosjektmidler til forprosjekt for nytt studieprogram. Prosjektet vil trolig ha behov for egeninnsats i form av kontantbidrag.

4. Analyseplattformer for dyre- og fiskehelse og velferd

Fakultetet har flere sterke grunnforskningsmiljøer som også vinner fram i konkurransen om eksterne midler og stipender for fremragende unge forskere fra Tromsø forskningsstiftelse hvor fakultetet også har en forpliktelse i å legge til rette for etablering av nye forskningsgrupper. Investeringer i analyseplattformer vil gjøre slike miljøer i stand til å lykkes i større grad, og er med andre ord sentralt i å fremme verdensledende miljøer. Fakultetet vurderer derfor å fremme en satsing på oppbygging av slike plattformer. Dette omfatter biologging, som kombinerer ulike data for å samle unike data innen adferd og fysiologi. Ved å bruke biologgere som måler fysiologiske prosesser over tid og hos levende individer reduseres antall forsøksdyr samtidig som dataene blir av høy kvalitet. Dette omfatter også fagområdet fiskehelse hvor det er behov for plattformer for produksjon av spesifikke antistoffer for å måle immunresponser hos laksen samt styrking av CRISPR Cas9 plattform (genredigering) for laks.

Satsingene svarer til *Drivkraft i nord*s fokus på teknologi og bærekraftig bruk av ressurser, samt ambisjonen om å videreutvikle robuste fagmiljøer. Budsjettet vil ha en stor andel investeringer og trolig også teknisk kompetanse. En andel av egenfinansieringen vil være tilgjengelig gjennom eksisterende prosjekter. En gjenstående vurdering er i hvilken grad dette bør fremmes som en større eller to relativt like satsinger.

5. Kartlegging og utnyttelse av biomasse

Forskning for utnyttelse av biomasse til energi, mat og medisiner er sentralt i fakultetets aktiviteter og større prosjekter (for eksempel ARC, MabCent, CANS, samt to søknader til senter for fremragende innovasjon som er under utarbeidelse). På samme måte som i satsing 4. over, er det behov for utstyr og analyseplattformer for å videreutvikle kompetanse og konkurransekraft. Fakultetet vurderer derfor å fremme en eller flere satsinger som videreutvikler analyseplattformer for bioanalyser, blant annet for å kunne analysere miljøgifter og metabolitter, samt sekvenseringsutstyr og styrking av eksisterende kompetanse innen mat og helse og bioinformatikk.

UiT er også med i et initiativ for å kartlegge jordens biogenomer. Dette er viktig arbeid for å opprettholde biodiversitet, forstå klimaendringer og miljøpåvirkninger, og også å kunne drive hensiktsmessige økonomiske aktiviteter basert på biomasse. Ambisjonen er at det skal etableres en nasjonal kompetanseplattform som node i det internasjonale prosjektet. I første omgang er planen et pilotprosjekt som inkluderer innsamling, lagring, DNA/RNA sekvensering, analyser og ytterligere bioinformatikk for ca 25-30 arter, hvorav UiT vil jobbe med 5. Fakultetet vurderer derfor å fremme en satsing for UiTs bidrag i dette arbeidet, inkludert arbeidet med mer langsiktig og ekstern finansiering.

Disse satsingene vil svare til *Drivkraft i nord*s tematiske fokus på bærekraftig bruk av ressurser, helse og teknologi, samt å videreutvikle robuste fagmiljøer. Samarbeid med Helsefak og NT-fak er nærliggende. Budsjettet vil ha en stor andel investeringer og trolig også teknisk kompetanse. På samme måte som for satsing 4 er en gjenstående vurdering i hvilken grad dette bør fremmes som en eller flere satsinger.

6. Tiltak for sikring og tilgjengeliggjøring av langtidsdata

BFE har flere verdifulle langtidsserier. Slike data er verdifulle for å forstå endringer over tid, men de aller fleste er knyttet til enkelt-forskere og deres forskningsfokus. De er derfor ofte sårbare ved pensjonsavgang og utskiftninger av stab. Samtidig som det gjøres et meget godt arbeid på UB og ITA for å lage adekvate systemer, mangler forskningsmiljøene generelt kompetanse for å utnytte disse systemet på en god og hensiktsmessig måte. For bedre å kunne sikre og utnytte slike data og legge til rette for videreføring, ønsker fakultetet å fremme en satsing hvor målet er å etablere en sentral ressurs-gruppe med dataforvaltere som kan jobbe tett med fagmiljø. Fakultetet vurderer også å integrere et forprosjekt for etablering av en internasjonal master i havforvaltning i samarbeid med flere andre fakulteter. Til sammen vil denne satsingen gjøre oss bedre rigget til å gjennomføre vårt samfunnsoppdrag innen forskning og utdanning for bærekraftig bruk av hav og marine ressurser.

Satsingen vil være i tråd med UiTs strategi om å utvikle en framtidsrettet, bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser i nord. UiT kan med dette implementere regional naturforvaltning og lokale fiskeinteressenter og stakeholders bl.a. til å forbedre kvaliteten på fiskebestander og gjennom det utvikle tilbud innen fritidsfiske og turisme. Videre kan en slik satsing også integreres i bachelor- og mastergradsprosjekter og tentative undervisningsprosjekter for lokale skoler.

Øvrige innspill

I tillegg til de mulige satsingene som er nevnt her har fagmiljøene synliggjort utstyrsbehov som er prekært men ikke kvalifiserer til terskelverdien på 1,5 millioner i strategisk fond. Det vil være naturlig å vurdere disse innspillene til fakultetets egen budsjettprosess, alternativt utforske muligheten for å koble «kjernebehov» sammen med strategiske satsinger.

Det har også vært spilt inn en ide om å utvikle en akvakultursimulator, potensielt i samarbeid med NT-fakultetet. Nytt av en slik simulator antas å være stor i undervisningssammenheng. Havbruksstasjonen muliggjør imidlertid mange eksperimenter, etter hvert også på RAS, og det må vurderes om kostnadene står i forhold til det «ekstra utbyttet» en simulator vil gi.

Fakultetsledelsens vurdering

Felles for de områdene som presenteres her er at de er forankret i universitetets og fakultetets strategi, og i fagmiljøenes egne vurderinger. Satsingene vil med andre ord gjøre oss bedre i stand til å nå våre målsetninger, og henger godt sammen med eksisterende aktiviteter. Det er også synergi mellom flere prosjekter, for eksempel vil prosjekt 1 og 2 kunne være gjensidig forsterkende. På samme måte er satsingene i 3-6 satt sammen av flere innspill og behov, og vil kunne fremmes som større prosjekter eller flere mindre prosjekter.

Videre er det flere momenter som bør inngå i den endelige vurderingen og prioriteringen, da særlig den totale andelen av satsinger med store utstyrsbehov, samt hvilke langsiktige forpliktelser satsingene innebærer for fakultetet.

Oppdatert infrastruktur er viktig for å opprettholde konkurransekraften om eksterne midler, og det gjør oss også attraktiv som samarbeidspartner. Nytt utstyr passer også godt til engangsfinansiering som strategisk fond gir. Innspillene som presenteres her er likevel til sammen omfattende og kostbare anskaffelser. For fakultetet vil samlet mulig egeninnsats være noe begrenset, da fakultetet ikke har store avsetninger. Samtidig er det ikke ubegrensede midler tilgjengelig for infrastruktur i strategisk fond, og den budsjettmessige «risikoen» ved å sende mange søknader er derfor ikke så stor. Hvor mange og hvilke slike satsinger vi fremmer bør derfor handle mer om hvilke vi særlig vil prioritere, og må sees i sammenheng med eksisterende kompetanse, utstyr og eventuelle behov for nye støttetjenester. I denne sammenhengen er det også et poeng å prioritere prosjekter som til sammen treffer på bredden av UiTs kjernevirksomhet, da midlene fra strategisk fond fordeles mellom satsinger innenfor forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

Stillinger finansiert via strategisk fond kan enten være midlertidige stillinger (prosjektstillinger), eller startfinansiering på faste stillinger som fakultetet viderefører i ordinært budsjett. Gitt signaler om å redusere andel midlertidige stillinger, bør fakultetet prioritere slike stillinger på områder hvor det antas å komme ytterligere (ekstern) finansiering slik at kandidatene kan ansettes fast. Prioritering til strategisk fond bør med andre ord også innebære en forpliktelse til fagmiljøene om å søke om eksterne midler.

Budsjettinnspillene for 2019 (FS 3-19) avdekket ønske om mange nye førstestillinger og langt flere enn fakultetsstyret fant rom for. Finansiering fra strategisk fond gir anledning til å «forskuttere»

noen slike ønskede stillinger i langtidsbudsjetteringen av lønnsbudsjettet. Dette fordrer selvsagt samtidig en vurdering av hvilke aktiviteter som vil fases ut ved avgang.

Fram imot fristen 15. mai vil fakultetet gjøre slike samlede vurderinger, inkludert de synspunktene som framkommer i fakultetsstyrets diskusjon.

Kathrine Tveiterås
dekan

—
kathrine.tveiteras@uit.no
77 64 46 01

Christian Hansen
ass. fakultetsdirektør

—
christian.hansen@uit.no
77 64 69 63

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur